

izhaja vsak de-
lavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
pitarjevi ulici šte. 6 — Telefon
uredništva šte. 50 — Telefon
— upravnništva šte. 328 —

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50
za en mesec Din 7:50

V upravi stane mesečno Din 7—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Nov napad na stare pravice tobačnega delavstva.

Bolniška blagajna tobačnega delavstva naj se razpusti — radi centralizacije!

Ljubljana, 2. maja. Kakor smo informirani, je vlada zadala nov udarec tobačnemu delavstvu. Belgrajska vlada hoče tobačnemu delavstvu v Ljubljani polagoma odvzeti vse pravice, ki si jih je pridobilo v teku desetletnega boja s pomočjo svoje organizacije v bivši Avstriji. Sedaj je padla bolniška blagajna tobačnega delavstva. S 1. junijem se ima ukiniti bolniški zavod tobačne tovarne ter se priključiti okrajni bolniški blagajni v Ljubljani. Centralistična belgrajska protiljudska vlada naroča v

svojem fermanu, da se ima stari bolniški zavod tobačnega delavstva takoj likvidirati. Ta svoj nečuten korak utemeljuje vlada s tem, češ da tudi druge tobačne tovarne po državi nimajo lastnih bolniških blagajn. Tako bo delavstvo izgubilo zavod, ki je dobro posloval in ki je bil delavstvu v veliko podporo in olajšavo, samo zato, ker se belgrajski gospodi hoče centralizma na vsej črti predvsem na stroške revnih in beraško-sramotno plačanih tobačnih delavcev. Gospoda bo žela strašen vihar!

Majska zborovanja.

Včerajšnji dan je motilo slabo vreme. Vendar so bili vsi shodi kršč. soc. delavstva lepo obiskani. Lep je bil shod rudarjev v Trbovljah, na katerem je govoril dr. Korošec, pri D. M. v Polju je govoril poslanec Gosar, v Mežiški dolini Sušnik, v Trzišču Kremžar. Zborovanja so se vršila tudi v Velenjah in v Rajhenburgu. Govorila sta poslanec Gostinčar in Marinček. Lepo je uspelo zborovanje na Jesenicah in v Mariboru.

Povsod so naši vrli tovariši praznovali 1. maj s sv. mašo, ki ji je sledilo zborovanje. Podrobnejših poročil iz vseh krajev še nimamo.

Trbovlje, 2. maja. Krščansko-socialistično delavstvo iz Trbovlja, Zagorja in Hrastnika je slavilo 1. maj na Sv. Planini. Po sv. maši je bilo zborovanje pod milim nebom, kjer se govorili Keše, dr. Korošec, Flisek, Homolak, Kukman in Deželak o krščansko-socialističnem pokretu. Med govori sta nastopala dva pevka zbora, iz Trbovelj in Zagorij. Vladalo je med mnogobrojno navzočim delavstvom navdušenje razpoloženje. Majniški izlet krščansko-socialističnega delavstva se je izborno posrečil.

Dev. Marija v Polju, 2. maja. Včerajšnji praznik 1. maja je kršč. socialistično delavstvo lepo proslavilo. Velika dvorana »Doma« je bila polna delavstva, ki je navdušeno odobrilo program kršč. socializma, ki ga je podal dr. Gosar. Slabo vreme ni motilo prazničnega razpoloženja delavstva.

Tržič, 2. maja. Včeraj dop. ob 9. uri se je zbralo tržiško kršč. soc. delavstvo v župni cerkvi k sv. maši, ki jo je daroval g. kaplan Milavec. V lepem cerkvenem govoru je obrazložil stališče kat. cerkve do delavstva na eni in do bogastva na drugi strani. Pri sv. maši je lepo prepeval moški zbor. Žal da je vremenska vihra onemogočila sv. mašo v cerkvi sv. Jožeta in zborovanje na prostem. Zborovanje se je zato vršilo v »Domu«, kjer je tov. Kremžar očrtal kaka naj bo nova družba krščanskega socializma, oprta na nauke kat. cerkve. Govorili so še Kogoj, Majeršič in Dobrin.

Današnja predborza.

Zürich, 2. maja. (Izvirno.) Na današnji predborzi so vse devize skočile in sicer notirajo: Pešta 0.67, Berlin 1.82, Italija 27.50, London 22.85, Newyork 516, Pariz 47.—, Praga 10.05, Dunaj 0.0650, Zagreb 1.85, Varšava 0.13, Holandsko 196.50, n. a. k 0.06875.

Dunaj, 2. maja. (Izv.) Na današnji predborzi notira Italija 440 in Praga 160.

OBISKI.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Minister dr. Ninčić je ob priliki svojega bivanja v Belgradu obiskal tudi našega zastopnika na konferenci v Rimu in v Porto Rose ter se pri njem informiral o poteku in uspehu teh konferenc. Povabil ga je na konferenco v Genovi, kamor ta tudi odpotuje.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Član francoskega parlamenta Lorené se je mudil te dni v Belgradu in obiskal predsednika skupščine dr. Ribarja ter v njegovem spremstvu obiskal parlamentarne klube in si ogledal znamenitosti Belgrada.

Škandali v socialni politiki.

Ni dvoma, da je eno najvažnejših in najpotrebnejših ministrstev ono za socialno politiko, zato bi bilo odveč izgubljati o tem še besede, ni pa tudi nobenega dvoma, da postopanje, ki se dogaja v tem ministrstvu in s tem ministrstvom, kriči in smrdi do neba.

Zadnja leta je bilo ono domena celjskega advokata dr. Kukovca, ki je osebno morda prav pošten in ljubezniv človek, a za tak posel v vsakem oziru nesposoben, vsled česar je izza njegove pisalne mize tudi stalno gledal obraz — dr. Žerjava, dokler ni očeta Kukovca sploh zvrnil s tega mesta in se sam vsedel nanj.

Mnogo najvažnejših oddelkov tega ministrstva so vodili do zadnjega časa Slovenci, ki so sestavili celo vrsto modernih socialno političnih zakonov ter »naterali« očeta Kukovca, da jih je nesel v zakonodajni odbor, kjer sta jih zloglasni Laza Marković in dr. Žerjav oskubila, da ni ostala cela nobena dlaka in da predstavljajo danes — juridični nonsens, stvarno pa pravo — ironijo moderne socialne politike. Ti zakoni (zakon o zaščiti delavcev, o zavarovanju delavcev, o inšpekciji dela itd.) so bili tako oskubljeni in pokvečeni sprejeti končno v zakonodajnem odboru meseca decembra, a reakcionarni belgrajski čaršiji je bilo celo to preveč in ona jih niti doslej, do začetka maja še ni objavila, ker jih noče objaviti. Glede na to visi seveda vsa socialna politika in vse institucije v zraku in je vsako delo nemogoče, ker nima pravne podlage. To se more dogajati menda edinole v »svobodni in demokratični« Jugoslaviji, da vlada tako cinično brskara parlament in enostavno noče objaviti njegovih sklepov in zakonov.

Kake tendence vladajo v tem ministrstvu in s tem ministrstvom, pa dalje tudi sicer vidimo vsak dan in na vsak korak. Tekom časa so prisilili do malega vse naše vodilne uradnike, da so podali ostavke in odšli, kar jih pa ni odšlo samih, so jih pa sedaj reducirali. Z redukcijo se sploh naslednje menda samo ta cilj, da poženo iz centralnih uradov še zadnje prečane in uničijo v »preku« še tisti košček uprave, ki je ni mogla uničiti že centralizacija.

Druga metoda uničevanja je združevanje oddelkov. Te dni so izvedli n. pr. združitev oddelka za zaščito delavcev, oddelka za zavarovanje delavcev in inšpekcijo dela, ki nimajo prav ničesar sorodnega med seboj. Cilj tega združevanja je, da se iznebijo dveh dobrih slovenskih načelnikov, to je ing. Štebija in g. Matjašiča, ki sta načeljevala zadnjim dvem oddelkom, ter priključijo oba oddelka prvemu, kateremu načeljuje absolutno nesposoben ignoran, seveda Srbijanec, ki nas je na znani ženevski konferenci tako nesmrtno osmešil in ki s svojo nesposobnostjo ubija in uničuje vsako pozitivno delo. S takim postopanjem hočejo »ugušiti« najprej vse prečanske socialno politične institucije, nato pa privedi ministrstvo samo ad absurdum in ga končno »razterati«.

Tretja metoda je centralizacija. Najprej črtajo iz pokrajinskega proračuna posamezne institucije in jih »prevedejo« na centralni proračun ministrstva. S tem imajo vse niti in vse orožje v rokah, nato pa lahko delajo, kar se jim poljubi in kakor se jim poljubi. Ne postavijo namesto pobežljivih uradnikov nove, starih pa grenijo službo, da pobežnejo, ne votirajo kreditov niti za najpotrebnejše stvari, tako, da so brez vsakih sredstev.

Pozivamo naše poslance, da vložijo proti tem škandalom najodločnejši protest. Zahtevamo, da ostanejo vse naše socialno-politične institucije, kakor Inšpekcija dela, Borza dela, Zaščita mladeži in slična na pokrajinskem budžetu, zahtevamo dalje, da imenovanje uradnikov pri teh institucijah

izvršuje pokrajinska uprava, zahtevamo, da obdržijo te institucije vsaj tisto neodvisnost od nesposobne centrale, ki jo jim garantira ta ustava itd.

Mi smo si te institucije ustvarili sami, jih plačujemo sami, zato jih ne pustimo uničiti.

Dalekosežni sklepi katoliških škofov v Zagrebu.

Proti krivicam, ki se gode katoličanom.

Zagreb, 1. maja. Tu se je pravkar zaključila konferenca jugoslovanskih škofov, ki se je vršila pod predsedstvom nadškofa dr. A. Bauerja. Navzoči so bili vsi škofje in administratorji; zastopani so bili tudi grški katoliki.

Na dnevnem redu posvetovanj so bila

razna pereča dnevna vprašanja: novi šolski zakon, zapostavljanje katoliške cerkve v državnem proračunu in razne druge krivice in napadi na svoboščine katoličanov in katoliške cerkve. Sprejeli so se zelo dalekosežni sklepi.

Važna pogajanja med Vatikanom in Rusijo.

Genova, 30. aprila. Tukaj se trdovratno vzdržujejo govorice, da se je pogovor med genovskim nadškofom in Čičerinom na kraljevem obedu sukaj v prvi vrsti okoli problema za združitev obeh cerkva. Kakor zagotavljajo poučeni viri, se med sovjetsko delegacijo in Vatikanom dejansko vrše pogajanja za konkordat. Ta pogajanja so blizu svojemu zaključku. Največjo zaslugo na uspešnem poteku ima bivši francoski

poročnik Pascal, član ruske delegacije, ki je ravnotako prepričan katoličan kakor navdušen komunist. Sicer pa smatra sovjetska Rusija kot največjo važnost, da sklene z najstarejšo in najuglednejšo evropsko ustanovo pogodbo in doseže njeno priznanje. Na drugi strani pa upa Vatikan, da bo moč temeljem konkordata z Rusijo uvesti veliko akcijo za združitev obeh cerkva.

Papeževa nota genovski konferenci izročena.

Genova, 2. maja. (Izv.) Tajnik italijanske ljudske stranke don Sturzo se je mudil te dni v Genovi, kjer je oddal vsem udeležencem noto sv. Očeta. Don Sturzo je posetil tudi Lloyd Georgea. Natančnejša vsebina note še ni znana. Sv. oče poziva v njej vse krščanske narode, da delajo za uspešno delovanje genovske konference. Krščanski

narodi, ki so prestali toliko trpljenja, bodo prav gotovo v ta namen storili vse, kar je v njihovi moči. Konečno izraza svoje veselje, da so odstranjene vse ovire, ki so se stavile konferenci na pot. Noto je papežev tajnik Gaspari oddal tudi vsem diplomatskim zastopnikom pri Vatikanu.

Proti Angliji in Rusiji — s Francijo!

Ninčičevo stališče v Genovi.

Zagreb, 2. maja. (Izv.) Današnje »Novosti« poročajo iz Belgrada, da je njihov dopisnik pred odhodom dr. Ninčiča imel z njim daljši pogovor, tekoma katerega mu je minister izjavil, da bo po njegovem mnenju delo genovske konference končano že čez približno teden dni. Glede spora med Anglijo in Francijo se je naša vlada postavila na stran Francije. Glede razmerja med posameznimi člani male entente je minister izjavil, da vlada med njimi popolno soglasje v vseh zadevah. Pred vsako sejo konference imajo zastopniki male entente se-

stanek, na katerem dobijo točne informacije in navodila. Na vprašanje, kako stališče bo zavzela naša vlada v vprašanju priznanja sovjetske Rusije, je odgovoril, da se je naša vlada povsem približala stališču Francije in ga bo dosledno podpirala. Seveda velja to tudi za druge člane male entente. Glede svojih pogajanj z Italijo je izjavil, da razne vznemirjajoče vesti nikakor ne odgovarjajo resnici. On je italijanski delegaciji sporočal samo ono, kar mu je sporočila belgrajska vlada.

Ninčičevo poročilo o Genovi.

Kumanudi noče v Belgrad.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) V nedeljo se je pripeljal v Belgrad zunanji minister dr. Ninčič. Na kolodvoru ga je pričakoval načelnik zunanjega ministrstva Janković in italijanski poslanik Manzoni. Takoj po svojem prihodu je dr. Ninčič obiskal Pašiča in ostal pri njem skoraj dve uri. Referiral mu je o svojih pogajanjih z italijansko delegacijo in o delovanju genovske konference. Popoldne se je vršila seja komiteja ministrov za zunanje zadeve, v katerem so ministri Pribičević, Marinković, Trifković in Ninčič, ki je ponovno poročal. Od 5.—8. ure se je vršila seja ministrskega sveta. Dr.

Ninčič je poročal o situaciji v Genovi in o sklepih posameznih sekcij. Vlada je odobrila delovanje naše delegacije in dala dr. Ninčiču razna navodila. Nato je dr. Ninčič poročal o svojih pogajanjih glede rapalske pogodbe. Vlada je sklenila, da mora naša delegacija zahtevati, da se ta pogodba striktno izpelje. Končno so bili izvršeni razni tekoči posli. Prečitano je bilo pismo ministra dr. Kumanudija, ki javlja, da ne more dopotovati v Belgrad, ker je zadržan vsled pogajanj o posojilu. Vlada mu je z ozirom na nove ponudbe odposlala ponovno poziv, da naj pride čim prej v Belgrad.

Rapalska pogodba.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) V poučenih krogih se trdi, da je naša vlada obveščena, da zahteva Italija, da pripade luka Baroški. Z ozirom na to je vlada sklepala, ali naj se rapalska pogodba predloži Zvezi narodov, ali naj se še naprej vrše pogajanja.

g. Ivan Hribar svoj čas zahteval, da se z Windischgrätzki trdo postopa in da se Ristića najboljšje kvalificiral; ko pa je šlo za nakup Windischgrätzove vile na Bledu, da se položi njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru kot poročni dar izmognane Slovenije pred noge, je g. Ivan Hribar spremenil svojo taktiko napram Windischgrätzom, Ristić pa je odfrčal. Gospod bivši upravitelj jo je razkačen popihal v Belgrad, obsul slovensko časopisje s »Poslanimi« ter se pritožil pri velemogočni SKS, ki je — kakor znano — tudi državotvorna in zelo interesirana na agrarni reformi. Tej »interesiranosti« se Ljubljancem čisto nič ne čudijo, ke se govori, da so dobili »samostojnik« agronomje križanski svet po — 2 K za m². Zdjaj pa je prišel g. dr. Triller v samem državotvorcu »Slov. Narodu« kot zastopnik gg. Hugona in Otona Windischgrätzca. G. Triller pravi, da se g. Ristiću »očita«, da se je dal ob nastopu služ-

Politični dogodki.

+ Državotvorci med seboj. Pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar je povzročil odstavitev upravitelja Windischgrätzovih veleposestev g. Atanasijske Ristića, ki je seveda Srb, član teroristične »Narodne Obrazne« in kot tak priznan državotvorec. To svojstvo pa mu ni branilo, v posebnem »Poslanem« hudo napasti pokrajinskega namestnika za Slovenijo, češ, da je baš

be neopravičeno titulirati za podpolkovnika, da je odrekel Windischgrätzom in njihovi rodbini potrebno hrano in druge naturalije, da je opustil stari, lepi park, da so njegovi ljudje ponoči krog gradu kar tja v en dan streljali, da je Ristić ukazal pograničnim četam, naj ponoči vsakogar ustrele, ki bi zapustil grad in da bi bil kmalu postal žrtev te brezobzirnosti neki gluhi hlapec, končno so Ristićev ljudje nekega hlapca pretepli v postelji in mu izbili štiri zobe. (G. pravosodni minister je dejal na interpelacijo o batinanju, »da bo treba kaznovati državne organe, ki bi kaj takega zagrešili, najstrožje,« ugotovil pa je obenem, »da poslanec ni navedel nobenega konkretnega slučaja.« Ristić pa je ob svojem odhodu grozil z maščevanjem »Narodne obrane«. Nadalje brani g. dr. Triller Windischgrätze »kot lojalne Jugoslovane« in trdi, da Windischgrätz ni nikdar nameraval prodati svoje vile, to da je storil le sedaj iz globoke udanosti kralju in državi. (G. Ristić pa ugotavlja v ponovnem »Poslanec«, da so navedeni dr. Trillerja neresnične in da je Windischgrätz ponujal svojo vilo v zakup in prodajo po — inseratih!) G. dr. Triller pravi dalje, da je »ogorčenost SKS radi te zadeve neverjetna, ker je novi upravnik inž. Kosmač pristaš SKS.« — Tako! Kaj agrarna reforma in stvar! Gre za osebe, da si dobe službo in eventualno zemljo po — 2 K za m². — Da! Kadar gre za mastna mesta, službe, korita, za provizijo in »zarado« ter za priliznjenje zgoraj, takrat si celo med seboj skočijo državotvorci in lase! Gotovo pa je povzročil »poročni dar Slovenije« odhod g. Ristića, razburjenje SKS in pa dr. Trillerjevo pojasnilo ter odkritje nove afere, ka zelo neprijetno diši, pa naj propade pred sodiščem ta ali oni!

Dnevni dogodki.

— **Zahvala stavkujočih.** Iz Celja: Stavkujoči delavci tovarne A. Westen, skupine Jugoslovanske strokovne zveze tovarniškega delavstva se najiskrenjeje zahvaljujejo vsem darovalcem za poslano prispevke, ki naj služijo kot gmotna podpora v stavki. — Poslali so: S. Z. T. D. Guštani, Koroško, 210 K. Stavbinski delavci Laško 661 K. Stanko Keše, rud. strojniki, Trbovlje, 244 K. Dr. Jerovšek, Maribor, 120 K. Dr. Juvan 100 K. Dr. Bogovič 40 K. Dr. Leskovar 20 K. Ant. Krepek, Maribor, 100 K. Sl. Suler, tiskar, Maribor, 56 K. Murau Rupert, železn., Studenci pri Mariboru, 20 K. — Vsem darovalcem ponovno iskrena hvala, vse ostale skupine kakor tudi posameznike, katerim je pri srcu dobrobit delavstva, pa prosimo, da nas za časa stavke gmotno podpirajo. — S. Z. T. D. skupina Celje.

— **Pomoč ruski deci.** Na podlagi oklica, ki ga je izdal v decembru 1921 gospod pokrajinski namestnik Ivan Hribar z geslom »Deca deci«, se je nabiralo na dan 6. decembra po vseh osnovnih in srednjih šolah v Sloveniji. Zbirka je dosegla lepo vsoto 56.932 Din 50 par, ki je bila odposlana Narodnemu odboru za pomoč ruski deci v Belgrad. Pri zbirki je sodelovalo z veliko vnmemo naše učiteljstvo, kateremu gre najtoplejša zahvala. Vsa zahvala pa tudi naši deci, ki je zbrala denar za svoje male stradalce brate in sestre v Rusiji. — Op. uredništva. V Ljubljani deluje poseben odbor za pomoč gladujočim v Rusiji. Po našem mnenju naj se vse zbirke pošiljajo temu odboru, ki bo gotovo najhitrejšje e poslal naše prispevke v Rusijo. Pot preko Belgrada se nam zdi malo — predolga.

— **Državna borza dela.** Pri vseh podružnicah »Državne borze dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 16. do 22. aprila 1922 dela 257 moških in 216 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 273. — Prihod od 1. januarja do 22. aprila 1922 izkazuje 10.338 strank, in sicer 4740 delodajalcev in 5598 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem 1922. — Dela iščejo: stavbni in strojni ključavničarji, sedlarji, krojači, šivilje, peki, mlinarji, natakari, natakari, mesarji, kovači, dninarji, dninarice, viničarske družine, pisarniške moči, vzgojiteljice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: gozdni delavci, tesarji, zidarji, mizarji, sodarji, čevljarji, viničarji, ključavničarji, steklarji, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, kleparji, lončarji, vajenci, vajenke itd.

— **Fašisti podtaknili ogenj v Delavskem konsumnem društvu v Trstu.** V dvorano slovenskega delavskega konsumnega društva pri Sv. Jakobu v Trstu so fašisti ponoči na 28. aprila t. l. vlomili in podtaknili ogenj. Oder je popolnoma zgorel in znaša škoda do 3000 lir. Oblast krivcev še ni aretirala.

— **Nova vrsta vžigalic.** Neka švedska tovarna je začela izdelovati nove vrste vžigalic brez lesa. Tovarna izdeluje vžigalne kroglice, katerim je pridejan po en sam kovinski klinček, na katerega se kroglica pri uporabi natakne in podrgne ob preparirano ploščo. Potem se klinček spravi za nadaljnjo uporabo. Vžigalne kroglice so po količini manjše ali večje, da gore daljši ali krajši čas. Take vžigalice so za dve tretjini cenejše nego dosedanje lesene.

— **Izdutki za tobak v Italiji.** Med italijanskimi pokrajinami je v porabi tobaka velik razloček. V severni Italiji prihaja letno na vsakega prebivalca 77 lir, v srednji Italiji 73 lir, v južni Italiji 49 lir in na otokih samo po 40 lir.

— **Nabava pisarniških potrebščin za poštne urade.** V svrhu preskrbe poštних uradov s pisarniški potrebščinami bo poštno ravnateljstvo v Ljubljani nakupilo po 10 grosov rdečih in modrih pisal v lesu, 200 kg gumi arabicum, 30.000 pol indigovanega papirja, 20.000 pol rdečega ovojnega papirja 63×90 cm, 3000 klopčičev (po 200 gr) konopnega motvoza za plombe, 2000 kg konopne preje, 150 kg žigosne barve in 300.000 svinčenih plomb. Ponudniki za indigovani papir in žigosno barvo morajo za kakovost blaga jamčiti. — Z 2 dinarjema kolekovane obvezne ponudbe z vzorci vred naj interesntje predlože do 31. maja t. l. poštному ravnateljstvu v Ljubljani. Ponudnik, kateremu se dobava poveri, mora položiti 5 odstotno kavejco.

— **1. maj na Češkoslovaškem.** Glasom posebnega sklepa zadnjega češkoslovaškega ministrskega sveta se je letošnji 1. maj vršil kot državni praznik. Vse trgovine, tovarne in šole so bile zaprte.

— **Srednješolsko dijaštvo na Češkoslovaškem po veri.** Na srednjih šolah na Češkoslovaškem se deli tačas dijaštvo po veroizpovedi sledeče: Na šolah s češkim učnim jezikom je 75,5 odstotkov katoličanov, 8,8 odstotkov brez konfesije, 4,3 pripadnikov češke bratovske cerkve, 8,5 odstotkov češkoslovaške narodne cerkve in 2,6 odstotkov judov. Na šolah s slovaškim učnim jezikom: 65 odstotkov katoličanov, 1,4 grko-katolikov, 18,7 protestantov, 13,3 judov in 0,6 odstotkov brez konfesije. Na šolah z nemškim učnim jezikom: 74,1 katoličanov, 8,5 protestantov, 16,5 judov in 0,3 odstotkov brez konfesije.

— **Prevoz potnikov z poštными voznjami.** Ponovno prinašajo časopisi napade na poštno upravo, ker ne vzdržuje poštних

voženj med posameznimi kraji oziroma poštными uradi. Ker temeljijo vsi taki napadi na napačnem pojmovanju dolžnosti poštne uprave, naj služi sledeče pojasnilo. Dolžnost poštne uprave je, skrbeti za redno vzdrževanje poštних zvez med posameznimi uradi in vzdržuje ista vožnje le tam, kjer je to vsled obilice in teže tvarine potreba. Drugače pa se pošta prenaša po poštних slih. Napačno je torej naziranje da mora vzdrževati poštna uprava poštne vožnje v svrhu prevoza potnikov. Dokaz, da temu ni tako, je že okolnost, da poštna uprava nima nikakih dohodkov od potniških pristojbin, ampak podjetniki sami. Kjer pa vzdržujejo avtomobilne družbe redni potniški promet med posameznimi kraji, jim poveri poštna uprava tudi prevoz pošte proti primerni odškodnini, če temu ne nasprotujejo prometni časi avtomobilskih voženj. Nikakor se pa ne more od poštne uprave zahtevati da bi plačevala podjetnike edino radi potniškega prometa. — Oblastni direktor I. razreda.

Ljubljanski dogodki.

lj Praznik sv. Florjana praznuje prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani v nedeljo dne 7. maja 1922 po sledečem sporedu: Ob pol 9. uri dopoldne zbirališče pred Mestnim domom; ob 9. uri sv. maša v cerkvi sv. Florjana; nato obhod po mestu; ob 3. uri popoldne gasilska vaja pred trnovsko cerkvijo. (Načrt vaji: v trnovskem župnišču je izbruhnil požar, ki je dosegel že tudi cerkev in hiše, največja nevarnost je za Dolenčevo hišo, kjer stane polno strank.) — Pri vaji sodeluje novoosnovana mestna sanitetna kolona pod vodstvom mestnega zdravnika. Ob 5. uri prijateljski sestanek ljubljanskih gasilcev v veliki dvorani Mestnega doma, ter promenadni koncert na Krekovem trgu pred Mestnim domom. V slučaju skrajno slabega vremena vaja odpade. Vabimo ljubljansko občinstvo k tej proslavi, da tako pokaže, da zna ceniti tiho požrtvovalno delo za bližnjega. — Odbor.

lj **Opozorilo.** V nedeljo, 7. maja ob 3. uri popoldne se bode z 2 streloma z Gradu ter trobentanjem po ulicah naznanila gasilska vaja, katero priredi ljubljansko gasilno in reševalno društvo pred trnovsko cerkvijo. Da ne bo nepotrebnega razburjenja, obvešča odbor občinstvo o tej gasilski vaji.

lj **Iz črnih bukev Ljubljane.** Ljubljanski reveži se nahajajo v tako žalostnem gmotnem položaju, da si prosijo skoro smrti. Državnim krmarjem ni do revežev. Naj pogine uboga para! Kdorkoli pa se pripelje v Ljubljano kak »odločilni faktor«, tedaj se zber ekrog njega ljubljanska demokratska milijonarska inteligenca, da se ja vidi, kako pri nas vsi ljudje v izobilju žive. Potem ni čudno, da se vladni krogi prav nič ne zmenijo za tisoče obnemoglih revežev, ki ne vedo, s čim bi si zakurili in kaj bi djali v svoj borni piskerček. Ljubljanska občina se trudi, a vsega ne more napraviti. Belgrad pa jemlje in jemlje, daje pa ne. Tudi iz tega je razvidno, kako je nujno potrebna avonomija Slovenije, ker če bo še dolgo kraljevala

v Jugoslaviji demokratska centralistična gospoda, bo kmalu celokupno slovensko prebivalstvo med prosjaki. Pomagajte, pošten ljudje, če Vas je še kaj! — Več ljubljanskih revežev.

lj **Nesrečen dan.** Včeraj smo Ljubljancje imeli čast poslušati na shodu socialistov pred »Mestnim domom« g. Etbina Kristana, bivšega socialističnega voditelja. Na shodu je hotel poročati o političnem položaju, a je imel smolo. Delavstvo ga je neprestano motilo z medklici, se smejala zaogovarjanju socialdemokratske stranke in je tako sodruga Kristana spravilo s tira, da ni povedal nič enotnega. Ko je po dolgem boju z opozicijo na shodu vendarle končal svoja izvajanja, mu je ploskalo par ljudi. Shod je nekoliko popravil šele sodr. Štukeč, ki pa ima za na prosto mnogo prešibek glas. Kristan s svojo S. P. J. je imel dne 1. maja v Ljubljani zelo slab dan. Kakor si je postlal, tako je pa spal.

lj **Ljubljanski nogometaši v Zagrebu.** Pri tekmi med nogometno reprezentanco Slovenije in Hrvatske, ki se je vršila v nedeljo v Zagrebu, je zmagała reprezentanca Hrvatske z 8 : 0.

lj **Lastnik naj se zglesi!** Dež. sodišče objavlja: V posesti internacionalnega tatu Karla Jutriše se je našel med drugim velik kovček iz usnja, taška za spise in tenek dežni plašč, katere stvari so bile ukradene najbrže nekemu potniku tekoma meseca julija 1921. Lastnik naj se zglesi pri preiskovalnem sodniku v Ljubljani.

lj **Dotični gospod,** ki je v nedeljo zvečer nekoliko pred polnočjo v kavarni Union zamenjal svoj temnosiv klobuk za drugega zelenkastosivega, se naproša, da istega od da pri družbi »Impex«, Krekov trg 10, kjer dobi svojega nazaj.

Naša društva.

d **Vič.** V četrtek po šmarnicah je društveni večer. Predava g. dr. V. Šarabon. Udeležba obvezna za vse člane.

d **Šentpeterski Orel** ima danes ob 8. uri fantovski večer. Ker je razgovor važen, naj se vsi bratje istega udeležijo.

d **Dekliški večer šentpeterskega orliškega krožka** je danes ob 8. uri v šentpeterskem prosvetnem društvu.

d **Krekova prosveta.** Zveza uradnic in trg. nastavljenk ima svoje redno predavanje v sredo, dne 3. maja ob tri četrt na 8. uro zvečer. Predavanje bo imel priljubljeni predavatelj g. dr. Breclj. Članice, udeležite se ga polnoštevilno in povabite seboj še druge. — Predsednica.

d **Dijaški Orel v Ljubljani** priredi dne 25. junija t. l. zanimiv telovadno-sportni nastop v Ljubljani, na kar cenjeno občinstvo in bratska društva že naprej opozarjamo. — Pripravljalni odbor.

d **Ljudski oder.** V nedeljo, dne 7. maja ob 8. uri zvečer igra Ljudski oder Gogoljevo komedijo v treh dejanjih »Ženitev«. Igra je polna zdravega humorja, zato prijatelji dobre zabave vabljeni!

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tovariši!

Ali ste že storili
svojo dolžnost?
Ali ste že naročili
dnevnik

Novi čas?

Zidarski polir

samostojna moč (stalno mesto) se
opreje pri stavbi trvdki IVAN
OGRIIN, Ljubljana, Grubarjevo nabrežje 8.

Tehnični URADNIK

za stavbeno pisarno
(stalno mesto) dobi takoj službo.
Ponudbe na trvdko: IVAN OGRIIN,
stavbeno podjetje, Ljubljana, Grubarjevo nabrežje št. 8. 1594

Tunel.

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

4.

Maud je nakopičila v svojih majih rokah oblasti, kolikor je največ mogla.

Bila je predstojnica okrevališča za žene in otroke iz Mac City. Dalje je pripadala komiteju zdravnikov in zdravnic, ki je skrbel za higijeno v delavskih stanovanjih, za postrežbo otročnicam in dojenčkom. Iz lastnega nagiba je uslovila za male deklice šolo za ročna dela in gospodinjstvo, otroški vrtec, klub za žene in male deklice, v katerem so se vršila vsak petek kratka predavanja in glasbene prireditve. Imela je polne roke dela. Vodila je svoj »office« prav kakor Mac ter si udinjala osebno tajnico in tipkarico. Čela strežnic in učiteljic — in sicer hčerke prvih newyorških družin — ji je pomagala.

Maud ni nikomur nič žalega storila; bila je obzirna, prijazna, vedra. Iz usodo drugih je odkritosrčno sočustvovala. In tako jo je ves svet ljubil in mnogi častili.

Kot članica komiteja za higijeno je obiskala skoro vsako delavsko hišo. V italijanskem, poljskem in ruskem okraju je bila izvojevala energičen in zmagovit boj proti umazanosti in mrčesu. Dosegla je, da so od časa do časa vse hiše desinficirali ter pomeli od vrha do tal. Hiše so bile skoro iz samega cementa ter si jih lahko pral kakor perilnico. S svojimi obiski se je ljudem priljubila ter jim pomagala z besedo in dejanjem, kjerkoli je mogla.

Njena gospodinjstva šola je bila do zadnjega prostora zasedena. Najela je izborne učiteljice za kuhinjo in krojni oddelek. Maud ni pozabila pregledovati in nadzorovati, da je lako imela svoje zavode nepreslano pred očmi. Celo biblioteko predmetnih knjig je bila prešludirala, da si je pridobila potrebno teoretično znanje. In, pri Bogu, ni bilo baš lahko vse urediti brezhibno in dobro, predvsem ker že po naravi ni imela posebnih organizatornih talentov. Pa je šlo. In Maud je bila ponosna na hvalo, ki so jo peli časopisi njenim napravam.

Področje njenega glavnega delovanja pa je bilo okrevališče za žene in otroke.

Dom je ležal lik ob njeni vili, trebalo ji je prekoraiti le dva vrta. Prikazala se je vsak dan ločno ob delevih zjutraj ter obšla vse prostore, zanimala se za vsako svojo varovanko ter čestokrat priskočila s svojo blagajno na pomoč, če je bil kredit okrevališča že osušen. S prav posebno skrbnostjo se je zavzela za zaupane ji otroke.

Imela je delo, veselje, uspehe, njeno razmerje do ljudi in življenja se je obogatilo ter rodilo sadove, a Maud je bila dovolj poštena, da si je priznala: vse to ji ni moglo nadomestiti zakonske sreče.

Dve, tri leta je živela z Macom v najčistejši sreči — dokler ni prišel tunel ter ga ji iztrgal. Mac jo je vendar še ljubil, da! Bil je ljubeznjiv, pozoren, seveda, a — brez laži! — tako ni bilo kot prej.

Zdaj ga je videla pogosteje nego v prvih letih gradilve. Obdržal je sicer svoje pisarne v New Yorku, a si uredil delavnice v tunelskem mestu, kjer je včas ostajal cele tedne s kratkimi presledki. Zaradi tega ni mogla tožiti. Toda Mac sam se je izpremenil. Njegova

blaga brezskrbnost, njegov otroško veseli značaj, ki sta jo ob začetku njenega zakona tako presenetljivo navduševala, sta vedno bolj in bolj izginevala. Kakor je bil resen pri delu in v javnosti tako tudi doma. Pridačeval si je, da bi se zdel prav tako vder in dobre volje kakor svoj čas, a se mu ni zmerom posrečilo. Bil je raztresen, delo ga je vsega prevzelo in iz njegovih oči ni nikdar izginil tisti navidezno razmišljeni izraz, ki ga rodi zaposlenost duha z eno in isto idejo. Njegove poteze so ludi postale medlejše in hrše.

Oni časi, ko si jo je še posadil na kolena ter jo ljubkal, so izginili; poljubil jo je, ko je prišel ali odhajal, ji pogledal v oči, se nasmehljaj — toda njen ženski instinkt se ni dal premotiti. Čudno, da ni kljub vsemu divjemu delu nobeno leto več pozabil katerega-koli »važnega dneva«, bodisi njenega ali hčerkinega rojstnega, poročnega ali božičnega dneva. A Maud je nekoč čisto slučajno zapazila, da so li dnevi v njegovem zapisniku rdeče podčrtani — nasmehnila se je resignirano: zapomnil si jih je mehanično, ne več s srcem, ki bi ga dnevno spominjalo.

Godilo se ji ni nič drugače kakor večini njenih prijateljic, ki so jim močje čez dan garali v tovarnah, bankah in laboratorijih, jih oboževali, jim navešali čipke, bisere in krzno okoli vratu, jih posrežljivo vodili v gledališča, a so bili vendar z mislimi pri delu. Življenje pač ni drugačno, a Maud se je zdelo strašno, ker ni bilo drugačno. Rajši bi bila uboga, nepoznana, daleč od sveta — a mesto tega je zahtevala večno ljubezen, večno nečnost.

Da, tako si je želela, čeprav se ji je včas zdelo brezpamelno.

(Dalje.)